

educational and research
INSTITUTE
of finance, economy and management

Міністерство освіти і науки України
Навчально-науковий інститут фінансів, економіки та менеджменту
Національного університету
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (Україна)
Азербайджанський державний економічний університет
(м. Баку, Азербайджан)
Батумський державний університет імені Шота Руставелі (Грузія)
Білостоцький технологічний університет (Польща)
Вроцлавська політехніка (Польща)
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)
Донецький національний університет імені Василя Стуса (Україна)
Опольський політехнічний університет (Польща)
Сумський державний університет (Україна)
Університет ISMA (Латвія)
Університет Північ (Хорватія)
Університет національного та світового господарства (Болгарія)

«ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК ДЕРЖАВИ ТА ЇЇ СОЦІАЛЬНА СТАБІЛЬНІСТЬ»

**Матеріали міжнародної науково-практичної
Інтернет-конференції молодих учених, студентів та аспірантів**

11 червня 2020 року

**Полтава
2020**

Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» заборонено

Редакційна колегія:

В.В. Гришко, д.е.н., професор;
В.П. Дубіщев, д.е.н., професор;
О.В. Коба, к.т.н., доцент;
О.В. Комеліна, д.е.н., професор;
Л.О. Птащенко, д.е.н., професор;
І.В. Черниш, д.е.н., доцент;
І.Б. Чикало-Кондрацька, д.е.н., професор;
А.Д. Глушко, к.е.н., доцент.

Економічний розвиток держави та її соціальна стабільність: Матеріали міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції молодих учених, студентів та аспірантів, 11 червня 2020 р. – Полтава: Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2020 – 402 с.

У збірнику матеріалів науково-практичної конференції розглянуто теоретичні, методологічні й практичні аспекти забезпечення економічного розвитку держави та її соціальної стабільності. Розкрито особливості управління соціально-економічними процесами в умовах європейської інтеграції. Досліджено проблеми фінансової стабільності національної економіки та перспективи її забезпечення.

З'ясовано перспективи соціально-економічного розвитку України у контексті євроінтеграції. Висвітлено спайний стан міжнародної економічної діяльності України.

Досліджено напрям удосконалення бухгалтерського обліку, аудиту, контролю й оподаткування суб'єктів господарювання, а також особливості сучасного управління бізнес-процесами.

Збірник розраховано на фахівців із фінансів, економіки та менеджменту, працівників органів державної влади й місцевого самоврядування, науковців, викладачів, аспірантів і студентів.

Матеріали друкуються мовою оригіналів.

За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідають автори

2. Про затвердження Положення про основи процентної політики Національного банку України : Постанова НБУ від 21.04.2016 №277 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua>.
3. Про основні засади грошово-кредитної політики на 2020 рік та середньострокову перспективу : Постанова Правління НБУ від 10.09.2020 року №541[Електронний ресурс]. – Режим доступу : zakon.rada.gov.ua/go/v0541500-15.
4. Грошово-кредитна та фінансова статистика НБУ // Офіційний сайт Національного банку України (квітень 2020 року) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua>.
5. Запарнюк Т.В. Теоретичні засади визначення сутності грошово-кредитної політики у системі монетарного регулювання економіки / Т.В. Запарнюк // Вісник Тернопільського національного економічного університету. – 2013. – № 12. – С. 36-43.
6. Золотовалютні резерви зросли майже на 520 мільйонів // Економічна правда [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.epravda.com.ua/news/2016/05/6/591938/.
7. Інфляційний звіт НБУ квітень 2020 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id.
8. Стефюк Т.Д. Грошово-кредитна політика України на сучасному етапі / Т.Д. Стефюк [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/5_SWMN_2011/Economics/1_79165.doc.htm.

УДК 336

Кривенко О.А., старший викладач

*Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(м. Полтава, Україна)*

ВПЛИВ COVID-19 НА ТРАНСКОРДОННІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

Транскордонне співробітництво є формою міжнародних відносин, які поглиблюють соціально-економічні, науково-технологічні, культурно-освітні зв'язки між сусідніми країнами. Зарубіжний досвід свідчить, що такі відносини дозволяють максимально наблизити розвиток економік двох країн для подальшої співпраці, використовуючи дане співробітництво для вирішення низки важливих питань [4].

На сьогодні транскордонне співробітництво здійснюється як на міждержавному рівні, так і на рівні територіальних громад, їх представницьких органів, місцевих органів виконавчої влади. Таке співробітництво сприяє соціальній та економічній конвергенції прикордонних регіонів та створенню нових можливостей для їх розвитку, в тому числі розвитку економічних, соціальних, науково-технічних, екологічних, культурних та інших відносин, обміну досвідом.

Україна має кордон із сімома державами, 19 із 27 адміністративно-територіальних одиниць є прикордонними. На території таких прикордонних областей, як Вінницька, Волинська, Закарпатська, Івано-Франківська, Львівська, Луганська, Одеська, Сумська, Харківська, Чернівецька, Чернігівська, Донецька, створено дев'ять єврорегіонів - Буг, Верхній Прут, Дністер, Дніпро, Карпатський, Нижній Дунай, Слобожанщина, Донбас та Ярославна, п'ять єврорегіонів створено з державами - членами ЄС (Польща, Словаччина, Румунія, Угорщина). У рамках єврорегіонів транскордонне співробітництво здійснюється з 1993 року [1].

Україні не звикати до кризи. Однак криза COVID-19 настає в той момент, коли країна вже стикається з декількома серйозними викликами, включаючи слабку економіку та постійний конфлікт на Донбасі. Для запобігання новій економічній кризі та краху системи охорони здоров'я Україна потребуватиме сильного лідерства та добре скоординованої та належної комунікації на національному та місцевому рівнях. Хоча ЄС також бореться із COVID-19, він не повинен забувати своїх сусідів. Нестабільність в Україні матиме наслідки і для ЄС [5].

Оскільки українська економіка лише повернулася до зростання після економічного спаду в 2014-15 роках, ця криза є поганою новиною. Україна має економіку, орієнтовану на експорт, і при застої міжнародних ринків попит на український експорт, не в останню чергу

сільськогосподарську продукцію та метали, скоротився.

Крім впливу на різні сектори бізнесу, існують й інші серйозні ризики, в тому числі пов'язані з девальвацією валюти. З одного боку, хоча нижчий обмінний курс і дещо ослаблена гривня можуть забезпечити короткострокові вигоди для економіки та активізувати експорт, очікуваний глобальний спад може обмежити те, наскільки українська економіка зможе отримати вигоду від слабшої валюти. З іншого боку, якщо обмінний курс знизиться більш ніж на 15%, майже всім українським банкам знадобиться додатковий капітал. Крім того, на 2020 рік заплановано значну суму виплат державного боргу (тобто 400 мільярдів, або майже 13 мільярдів євро) - близько 40% державного бюджету. У разі збільшення дефіциту буде нагальна потреба в тому, щоб уряд розпочав діалог про реструктуризацію боргу з Міжнародним валютним фондом та приватними власниками державних облігацій.

Важливим було втручання Національного банку України в стабілізацію економічної ситуації, включаючи витрату понад 1 мільярд доларів на підтримку гривні. Кабінет Міністрів також оголосив, що створить стабілізаційний фонд у розмірі близько 200 мільярдів (30 мільйонів євро) для підтримки своїх громадян та бізнесу. Незважаючи на ці зусилля, Україна буде надалі потребувати допомоги міжнародних донорів.

Враховуючи нинішню невизначеність в Україні, оцінки економічного впливу COVID-19 сильно відрізняються. За декількома останніми оцінками, ВВП України в 2020 році може знизитися від раніше прогнозованого зростання на 3,2% до 0,5% і навіть може впасти до -4%. На сьогоднішній день дуже оптимістичний сценарій низького зростання кількості захворювань передбачає, що карантинні обмеження будуть продовжені і що українська економіка відновить деякі позиції протягом другої половини 2020 року. Тим часом, пролонгування карантину та очікуваний глобальний економічний спад може спричинити дуже негативний сценарій, подібний до економічних криз 2008-2009 та 2014-2015 років, коли ВВП зменшився на цілих 20% [5].

У міжнародних відносинах COVID-19 засвідчить трансформацію форм глобального лідерства, відносно послаблення традиційних міжнародних інституцій та, імовірно, уповільнення інтеграційних процесів; зростання ролі і впливу суспільств держав із ефективними інституціями, посилення ролі держав в цілому із їх традиційними механізмами регулювання і впливу на життя громадян та міжнародні відносини.

З іншого боку, поточна криза відкриває вікно можливостей для міжнародних інституцій, які зможуть продемонструвати злагоджену та ефективну реакцію. Насамперед це стосується МВФ, Світового банку, Групи семи – за умови, якщо їхня допомога справді виявиться суттєвою, особливо для бідних країн.

Виклики, пов'язані із загрозою для здоров'я людей, з'являться на міжнародному порядку денному; а країни, здатні запропонувати ефективні та дієві підходи для мінімізації ризиків, зможуть отримати додаткові політичні можливості.

На даний момент політичні рішення країн світу щодо реакції на пандемію діляться на дві групи. Перша – ізоляція хворих та заражених домогосподарств без запровадження карантину і припинення пересування громадян. Друга – більш жорсткі заходи, запровадження карантину, обмеження пересування громадян, закриття публічних закладів аж до повного припинення будь-якої ділової чи соціальної активності. Наразі уряди більшості країн обирають другий варіант дій, тобто суворі заходи контролю та обмеження. На це їх спонукають як успіхи Китаю, який завдячуючи жорстким діям зумів зупинити стрімке поширення вірусу, так і панічні настрої у світі і брак інших ефективних інструментів боротьби з пандемією [2].

Підсумовуючи, слід відзначити, що у світі в даний момент посилюється керівна роль держави і у внутрішній, і у міжнародній політиці. Скеровані дії влади в напрямках боротьби з коронавірусом вирішать для України два головних завдання сьогодення: а) попередження та боротьба з коронавірусом, б) пом'якшення негативних економічних наслідків та перехід до нових моделей економічного розвитку. Нові моделі економічного розвитку визначають та раціоналізують нагальні пріоритети транскордонного співробітництва: зміцнення конкурентоспроможності українських територій на кордонах, будівництво відповідної інфраструктури, укладання транскордонних угод з країнами-сусідами, розвиток мережі логістичних центрів та центрів підтримки підприємництва, гармонізація законодавства України з законодавствами сусідніх країн.